

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ**I. Επί του ερωτήματος.**

Σε συνέχεια της έκδοσης της υπ' αρ. 470/2026 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Διαδικασία Εργατικών Διαφορών) μου ζητήθηκε να γνωμοδοτήσω σχετικά με τις συνέπειες της απόφασης αυτής σε σχέση με τη προκηρυχθείσα από 8-4-2026 απεργία – αποχή από τη διαδικασία αξιολόγησης και τη δυνατότητας προκήρυξης στο μέλλον απεργίας – αποχής από την εν λόγω διαδικασία.

II. Η υπ' αρ. 470/2026 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών

Στις 8-4-2026 η Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Δημόσιων Νοσοκομείων (ΠΟΕΔΗΝ) προκήρυξε απεργία αποχή από την διαδικασία αξιολογήσεως κατά την τρέχουσα αξιολογική περίοδο για τους υπαλλήλους που καλύπτονται από αυτήν. Το Ελληνικό Δημόσιο, δια του Υπουργού Υγείας, άσκησε την από 15-4-2026 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία ζητούσε να αναγνωριστεί ο παράνομος και καταχρηστικός χαρακτήρας της προκηρυχθείσας απεργίας – αποχής, να απαγορευθεί στην ως άνω Ομοσπονδία η πραγματοποίηση αυτής άλλως να υποχρεωθεί αυτή να τη διακόψει, να διαταχθεί η απαγόρευση πραγματοποίησης στο μέλλον κάθε απεργιακής κινητοποίησης με το ίδιο περιεχόμενο, μορφή, αιτήματα και σκοπούς, να απειληθεί εις βάρος της ως άνω Ομοσπονδίας χρηματική ποινή ύψους 3.000 ευρώ για κάθε παραβίαση του διατακτικού της απόφασης που θα εκδοθεί, καθώς και να κηρυχθεί η απόφαση αυτή προσωρινά εκτελεστή ως προς τις καταψηφιστικές της διατάξεις.

Η αγωγή συζητήθηκε ενώπιον του ως άνω Δικαστηρίου στις 17-4-2026 κι επ' αυτής εκδόθηκε η υπ' αρ. 470/2026 απόφαση, που επιδόθηκε στην εναγόμενη Ομοσπονδία στις 20-4-2026. Σύμφωνα με το διατακτικό της εν λόγω απόφασης, αναγνωρίστηκε ότι η απεργία – αποχή είναι παράνομη, απαγορεύθηκε στην Ομοσπονδία η συνέχιση της ως άνω απεργίας – αποχής, κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή ως προς την ως άνω διάταξης απαγόρευσης συνέχισης της απεργίας και απειλήθηκε σε βάρος της Ομοσπονδίας χρηματική ποινή ύψους 3.000 ευρώ για κάθε παράβαση του διατακτικού.

Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, η από 8-4-2026 απεργία – αποχή τυγχάνει παράνομη, διότι δεν τηρήθηκε η προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του ν. 2224/1994 προδικασία με την υποβολή ενώπιον του ΟΜΕΔ αίτησης διεξαγωγής διαλόγου για τα αιτήματα της απεργίας – αποχής. Το Δικαστήριο έκρινε, ότι η υποβολή αίτησης διεξαγωγής δημοσίου διαλόγου ενώπιον του ΟΜΕΔ αποτελεί τυπική προϋπόθεση της νομιμότητας της απεργιακής κινητοποίησης. Με την ίδια ως άνω απόφαση απορρίφθηκε το αγωγικό αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου περί αναγνώρισης του καταχρηστικού χαρακτήρα της απεργίας – αποχής καθώς και το αίτημά περί απαγόρευσης πραγματοποίησης στο μέλλον κάθε απεργιακής κινητοποίησης με το ίδιο περιεχόμενο, μορφή, αιτήματα και σκοπούς με την εν θέματι απεργιακή κινητοποίηση.

Με το δεδομένο αυτό, από την 20^η-4-2026 κι εφεξής, απαγορεύεται η συνέχιση της από 8-4-2026 προκηρυχθείσας απεργίας – αποχής από τη διαδικασία αξιολόγησης. Τυχόν μη συμμόρφωση προς το διατακτικό της απόφασης και συνέχιση της εν λόγω απεργίας παρά την απαγορευτική και άμεσα εκτελεστή διάταξη της υπ' αρ. 470/2026 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, δύναται να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες και συγκεκριμένα δύναται να επισύρει τον πειθαρχικό έλεγχο συμμετεχόντων υπαλλήλων για το πειθαρχικό παράπτωμα της περ.ιθα του άρθρου 107 του ν. 3528/2007, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του ν. 5225/2025. Επισημαίνεται βεβαίως, ότι οι απεργοί καλύπτονται από το τεκμήριο νομιμότητας της απεργίας μέχρι την αμετάκλητη κρίση επ' αυτής **(ΑΠ ΟΛΑΠ**

27/2004). Συγχρόνως, σε περίπτωση παράβασης εκ μέρους της Ομοσπονδίας της απαγορευτικής διάταξης της υπ' αρ. 470/2026 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, απειλείται σε βάρος της Ομοσπονδίας χρηματική ποινή ύψους 3.000 ευρώ.

Κατά της ως άνω απόφασης, επιτρέπεται η άσκηση εφέσεως ενώπιον του Εφετείου Αθηνών εντός τριών ημερών από την κοινοποίηση της, πλην όμως μία τέτοια ενέργεια δεν αναμένεται να έχει θετική έκβαση, αναφορικά με το κύρος της συγκεκριμένης απεργίας.

III. Η δυνατότητα κήρυξης στο μέλλον νέας απεργίας – αποχής από κάθε ενέργεια, που συνδέεται με τη διαδικασία αξιολογήσεως του ν.4940/2022.

Όπως και ανωτέρω εκτέθηκε, η υπ' αρ. 470/2026 απόφαση του ΜΠΑ έκρινε, ότι η επίμαχη απεργία ήταν παράνομη καθώς δεν τηρήθηκε μία εκ των προϋποθέσεων, που απαιτείται για την νομιμότητα της.

Επισημαίνεται, ότι κατά το άρθρο 22 § 3 ν. 1264/1982 (άρθρο 419 § 3 του π.δ/τος 62/2025) **δεν επιτρέπεται η δικαστική απαγόρευση της απεργίας με ασφαλιστικά μέτρα.** Από την ως άνω διάταξη σε συνδυασμό με τα άρθρα 23 § 1 και 22 § 4 του ισχύοντος Συντάγματος συνάγεται, ότι **το καταψηφιστικό αίτημα για διακοπή της απεργίας και παράλειψη της στο μέλλον είναι μη νόμιμο (βλ. ΟΛΑΠ 27/2004, όπου γίνεται αναφορά στο τεκμήριο της νομιμότητας, καθώς και 45/2012 ΜΠΡόδου, 1124/2011 ΜΠΑ, 3470/2012 ΜΠΘεσ/νικης, 8492/2013 ΜΠΘεσ/νικης, 1706/2012 ΕΦ.ΑΘ).** Μια τόσο αυστηρή κύρωση, όπως η διακοπή, κατά της παράνομης απεργίας θα έπρεπε να έχει προβλεφθεί ρητά από τον νομοθέτη, παράλληλα δε αξίζει να σημειωθεί ότι το δίκαιο μας δεν αναγνωρίζει μια γενική αξίωση για παράλειψη (βλ. Μπέη, ό.π., σ. 82 επ., Καζάκου, ό.π., σ. 458 επ.).

Εφόσον, λοιπόν, δεν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη για τη δικαστική διακοπή της απεργίας, δεν είναι δυνατό να συνάγεται το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή ότι υπάρχει μια τέτοια δυνατότητα με *argumentum a contrario* ερμηνεία. Στην περίπτωση ενός συνταγματικού δικαιώματος, όπως είναι η απεργία, δεν χωρεί αναλογική εφαρμογή διατάξεων του ΑΚ, όπως

εκείνων π.χ. που αφορούν τη νομή. Τούτο δε καθώς θα εξομοιώνονταν αξιολογικά «περιπτώσεις παράνομων ενεργειών με ανομοιογενή προέλευση, φύση και τελολογία» (βλ. **Τραυλού-Τζανετάτου, Απεργία και ασφαλιστικά μέτρα, 1981, σ. 38, ομοίως Δαβερώνα, σ. 240 επ.**). Ενόψει των ανωτέρω, η υπ' αρ. 470/2026 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών ορθώς και συννόμως απέρριψε σιωπηρά το σχετικό αγωγικό αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου περί απαγόρευσης πραγματοποίησης στο μέλλον κάθε απεργιακής κινητοποίησης με το ίδιο περιεχόμενο, μορφή, αιτήματα και σκοπούς με την εν θέματι απεργιακή κινητοποίηση.

Εκ των ανωτέρω είναι σαφές, ότι η κρίση περί του παρανόμου χαρακτήρα της απεργίας, όπως αποτυπώθηκε στην υπ' αρ. 470/2026 απόφαση αφορά αποκλειστικά και μόνο την επίδικη απεργία και δεν εκτείνεται σε οποιαδήποτε άλλη απεργία, τυχόν ήθελε προκηρύξει η Ομοσπονδία στο μέλλον. Η ως άνω απόφαση, εξάλλου, δεν προέβη σε οποιαδήποτε κρίση αναφορικά με τον καταχρηστικό χαρακτήρα της απεργιακής κινητοποίησης, που συνδέεται με την αξιολόγηση, πράγμα, που θα οδηγούσε σε απαγόρευση προκήρυξης της απεργίας με ίδια ή παρόμοια αιτήματα.

Μετά ταύτα, είναι δυνατή η εκ νέου προκήρυξη της απεργίας, εφόσον τηρηθούν οι προϋποθέσεις, που θέτει ο νόμος (κοινοποίηση προ 4 ημερών, δημόσιος διάλογος, ορισμός προσωπικού ασφαλείας, λήψη απόφασης από το αρμόδιο όργανο). Στην περίπτωση, ωστόσο, που η απεργία προκηρυχθεί εκ νέου συννόμως, υφίσταται πάντοτε ο κίνδυνος να προσβληθεί και πάλι δικαστικά και στην περίπτωση αυτή να εισέλθει το Δικαστήριο σε διάγνωση περί της καταχρηστικότητας των αιτημάτων ή σε διαπίστωση, ότι πρόκειται περί απαγορευμένης πολιτικής απεργίας. Επισημαίνεται, ότι στην αγωγή, που οδήγησε στην έκδοση της υπ' αρ. 470/2026 απόφασης αμφότεροι οι ισχυρισμοί (περί παρανόμου πολιτικής απεργίας και περί καταχρηστικότητας) είχαν προταθεί εκ μέρους του Δημοσίου, μολαταύτα το Δικαστήριο αρκέστηκε στην κρίση, ότι πρόκειται περί παρανόμου απεργίας, όπως και ανωτέρω εκτέθηκε.

Πολιτική, χαρακτηρίζεται η απεργία με την οποία επιδιώκεται άμεσα ή έμμεσα ο εξαναγκασμός της πολιτικής εξουσίας σε πράξη ή παράλειψη των οργάνων της. Η απεργία αυτή δεν στρέφεται κατά του κράτους, ως εργοδότη,

αλλά κατά των φορέων των συνταγμένων πολιτειακών λειτουργιών και έχει ως κύριο σκοπό, εμφανή ή υποκρυπτόμενο, τον εξαναγκασμό τους σε πράξη ή παράλειψη, που μπορεί συνίσταται είτε στην μεταβολή κάποιου φορέα της πολιτικής εξουσίας, είτε στην επιβολή ή αποτροπή ορισμένου πολιτικοοικονομικού προσανατολισμού (ΕφΑθ 1/1992, ΕΕργΔ 1992/840). Η απεργία αυτή, λόγω του μη νόμιμου σκοπού της, είναι μη νόμιμη.

Αντίθετα, η μικτή εργασιακή-πολιτική απεργία, η οποία αν και αναφέρεται στα εργασιακά, ασφαλιστικά συνδικαλιστικά κλπ αιτήματα των εργαζομένων, η ικανοποίησή τους δεν εξαρτάται από τον εργοδότη αυτών, αλλά από το κράτος ως νομοθέτη, υπό την έννοια ότι μόνο το κράτος νομοθετώντας μπορεί να ικανοποιήσει τα αιτήματα είτε θεσπίζοντας, είτε τροποποιώντας κανόνες δικαίου, είναι νόμιμη. Το ζήτημα της νομιμότητας της πολιτικής και μικτής απεργίας έχει λυθεί εξάλλου εδώ και δεκαετίες με την ΑΠ 68/1967 με την οποία κρίθηκε ότι παράνομη πολιτική απεργία είναι εκείνη που έχει καθαρά πολιτικό σκοπό, άσχετο με οποιοδήποτε επαγγελματικό συμφέρον, που στρέφεται κατά του κράτους και επιδιώκει πράξη ή παράλειψη των οργάνων του (ΜΠΡ Ρόδου 370/2018, ΤΝΠ Νόμος).

Καταχρηστική, χαρακτηρίζεται η απεργία, η οποία παρά την τήρηση όλων των διατυπώσεων και προϋποθέσεων του νόμου, πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ή έχει αιτήματα, που ενώ εμπίπτουν στους νόμιμους σκοπούς της απεργίας, η άσκηση του δικαιώματος υπερβαίνει την καλόπιστη συμπεριφορά ή τον σκοπό του συγκεκριμένου δικαιώματος. Έτσι, η νομιμότητα ελέγχεται και με τα κριτήρια της συνταγματικής ρήτρας περί απαγόρευσης καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος (άρθρο 25 παρ. 3 Σ). Κατά την κρατούσα δε στη θεωρία και νομολογία άποψη, εφαρμογή έχει και η διάταξη του άρθρου 281ΑΚ, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα της απεργίας έχει και διάσταση ιδιωτικού δικαίου (ΑΠ 857/2015, ΔΕΝ 2017/808, ΑΠ 543/2013, ΔΕΕ 2013/1084, Ζερδελή Δ., Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, (2016), σελ. 312). Κρίσιμα στοιχεία για τη διαπίστωση της υπέρβασης των ορίων του άρθρου 281 ΑΚ, η οποία καθιστά την απεργία καταχρηστική, είναι μεταξύ άλλων η στάθμιση των αντίθετων συμφερόντων εργαζομένων και

εργοδότη, λαμβάνοντας υπόψη την δυσανάλογη ζημία στην επιχείρησή του, ή το κοινωνικό σύνολο, ή την εθνική οικονομία, σε συνδυασμό με την μορφή και τη διάρκεια της απεργίας, ή τον επιλεγέντα χρόνο και την τακτική, το μέγεθος της προσβολής δικαιωμάτων τρίτων και την προφανή ή μη δυσαναλογία με την, από την απεργία, επαπειλούμενη ή επερχόμενη ζημία της επιχείρησης και το επιδιωκόμενο όφελος των απεργών. Το αν τα αιτήματα των απεργών είναι απλώς υπερβολικά δεν ασκεί επιρροή. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαπίστωση της δυσαναλογίας ενέχει τον κίνδυνο του δικαστικού ελέγχου των διεκδικήσεων των εργαζομένων και δεδομένου ότι ο νομοθέτης έχει ήδη θέσει προϋποθέσεις, που αποσκοπούν και στην αποτροπή της δυσανάλογα μεγάλης ζημίας, η απεργία θεωρείται καταχρηστική λόγω παράβασης της αρχής της αναλογικότητας, μόνο όταν η δυσαναλογία ζημίας και ωφέλειας είναι αφόρητη (ΕφΑθ 5687/2004, ΔΕΕ 2005/334). Τέτοια περίπτωση, αποτελούν οι απεργίες που επιδιώκουν ή προκαλούν την οικονομική καταστροφή της επιχείρησης (**Ληξουριώτη Ι., Εφαρμογές Εργατικού Δικαίου, σελ. 811-812**).

Η απεργία είναι καταχρηστική όταν η εξακολούθησή της επιφέρει **ανεπανόρθωτη ζημία στην επιχείρηση**, την οποία γνωρίζουν οι απεργοί, όταν υφίσταται δυσαναλογία της ζημίας της επιχείρησης προς την ωφέλεια των απεργών, όταν τα αιτήματα της απεργίας είναι υπερβολικά και δεν δύνανται να ικανοποιηθούν από τον εργοδότη, όταν με παράνομες πράξεις παραβιάζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων οι οποίοι επιθυμούν να εργαστούν, όταν η απεργιακή κινητοποίηση εκπορεύεται από κακόπιστη συμπεριφορά, όταν προσβάλλονται δικαιώματα του κοινωνικού συνόλου σε ακραίο βαθμό. **Η διάρκεια της απεργίας δε, δεν μπορεί να αποτελέσει κριτήριο για την κήρυξή της ως καταχρηστικής.** Και τούτο διότι, κατά κανόνα, η παράτασή της για μεγάλο διάστημα οφείλεται στην αδιαλλαξία του εργοδότη να ικανοποιήσει τα αιτήματά της ή μέρος αυτών. Θα πρέπει, λοιπόν, η δικαστική παρέμβαση και η κατάφαση της παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας να γίνεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες οι συνέπειες για το κοινωνικό σύνολο είναι ακραίες.

IV. Επί της απαντήσεως, που αρμόζει το ερώτημα, που τέθηκε.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται, ότι μετά την έκδοση της υπ' αρ. 470/2026 απόφασης του ΜΠΑ, η κριθείσα ως παράνομη απεργία της 8-4-2026 πρέπει να διακοπεί, προς αποφυγή δυσμενών συνεπειών σε βάρος της Ομοσπονδίας αλλά και των ιδίων των απεργών υπαλλήλων. Απεργία αποχή από την αξιολόγηση μπορεί να προκηρυχθεί εκ νέου, με τα ίδια αιτήματα πλην όμως, θα πρέπει να σταθμιστεί με ιδιαίτερα σοβαρότητα από τα αρμόδια όργανα, το ενδεχόμενο μίας νέας προσφυγής εκ μέρους του Δημοσίου, που δύναται να οδηγήσει σε κρίση, ότι πρόκειται περί πολιτικής απεργίας ή ότι το δικαίωμα της απεργίας ασκείται καταχρηστικά. Στην περίπτωση αυτή, είναι ορατός ο κίνδυνος καθολικής απαγόρευσης προκήρυξης απεργιακής κινητοποίησης για την αξιολόγηση (είτε για συγκεκριμένη αξιολογική περίοδο είτε καθολικά), εξέλιξη, η οποία μόνο ως εξαιρετικά δυσμένης μπορεί να χαρακτηριστεί.

Κατά τα λοιπά, αναφέρομαι σε προηγούμενο γνωμοδοτικό σημείωμα μου αναφορικά με τις ρυθμίσεις του ν. 5225/2025 και την θέσπιση ειδικού πειθαρχικού παραπτώματος σε βάρος, όσων υπαλλήλων δεν συμμετέχουν στην διαδικασία αξιολογήσεως.

Αθήνα, 21 Απριλίου 2026

Η γνωμοδοτούσα Δικηγόρος

Μαρία Μαγδαλινή Τσίπρα

ΜΑΡΙΑ ΜΑΓΔΑΛΙΝΗ Β. ΤΣΙΠΡΑ - ΔΑΜΠΡΟΣΑ, ΚΩΤΙΤΣΑΣ
ΚΑΤΣΥΝΗΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΑΜΔΣΑ: 81126
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΑΙΩΝ 11, ΑΘΗΝΑ - Τ.Κ. 10682
210 3302240 | info@mtslpra.gr
ΑΦΜ: 899963920 - ΔΟΥ: ΒΕΦΟΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΜΑΓΔΑΛΙΝΗ Β. ΤΣΙΠΡΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΕΤΑΙΡΟΣ * ΑΜΔΣΑ: 21969

